

Nevelési képes szaklap a serdülő ifjuság számára

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

M. KALOCSA RÓZA.

Szerkesztői szállás : Szénatér, József utca 1 sz.
(hova a kéziratok és előfizetési pénzek küldendők.)

Előfizetési föltételek :

Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 " — "
Negyedévre	1 " 50 "

Bucuszó kis olvasóinkhoz.

Daczára, hogy kis lapunkat igyekeztünk érdekes, változatos és hasznos tartalmúvá tenni, daczára, hogy többfelől jött elismerő és buzdító levél, mégis oly kevéssé részesült pártolásban, hogy csak tetemes költséggel tarthatánk a lapot eddig is föl, remélvén a jobb időket, a melegebb pártolást. De ez fájdalom nem következett be! Így tehát a „Méhecske” mint önálló lapról le kell mondanunk, és a jövő két hónapra, ugymint november és december hónapokra meg fog szünni, hanem a jövő év január 1-sőjén új alakban ismét megjelenik.

Ugyanis az Alapnevelők-országos-egylete szándékozik egy: Alapnevelők és szülők lapja című lapot megindítani, mely havonként fog megjelenni; ezzel egyesül a „Méhecske,” és azon előfizetőinknek, kiknek előfizetésük december végeig tart, a nevezett új lap félesztendeig fog járni, azon szives kérelem mellett, hogy előfizetéseiket a nevezett lapra megújítandják, és támogatni fogják e vállalatot, melynek czélja a gyermek kedélyét fogékonyrá tenni, a jó, szép nemes és hasznos iránt.

Az Alapnevelők és szülők lapjának mig egyes czikkei a nevelés komoly ügye körül forognak, addig tárczája körülbelől a „Méhecske” irányát fogja megtartani, hol kis olvasóival ismét találkozni fog

hű barátjuk

M. KALOCSA RÓZA.

Tell Vilmos.

Egy rossz ember Tell Vilmost
Kényszerítette,
Hogy kis fia fejéről
Almát löjön le . . .

Jaj te csunya, rossz ember!
Hogy' gondoltad azt,
Nem vérezte-e szíved
E nagy áldozat?

Nem? — És a bátor apa
Égbe egy fohászt
Bocsájt, s azzal kilövé
Fijára nyilát.

Elpendült a nyilvessző . . .
Oh szív repedj meg;
De ne! hisz, hála Egnek,
Él a kis gyermek!

Jól talált a nyilvessző!
S az alma gurult . . .
Apa, fiu és haza
Mind — megszabadult . . .

LUKÁCS PÁL.

Két magyar menekült Közép-Ázsiában.

— Töredék naplóból. —

„Szeptember 15. 1868 . . .“ M vagyok egy derék magyar családnál, egész tüzzel tarokkozva a szives házi gazda — uram bátyámmal, ki alig várja, hogy elfogja pagátomat, megengedtem ezt neki kétszer egymás után, s ő úgy érezte magát mint vezér, ki ármádiákat semmisített meg . . . Ez gyöngesége . . . Azt mondják, a ki háromszor elengedi fogatni a pagátot, azzal oly kéjjes örömet szerez neki, hogy akar nyulat fogathatni vele.

Éppen az asztaltól keltünk fel, midőn valami zsivaly üti meg füleinket. Az udvaron egy gyermekesoport hullámozik.

— Itt a török! Ott a török! Én látom a pipaszárát! Jeh! . . . nini milyen zöld lájbija van! . . . Ne bocsássátok fiuk még egy kicsit . . . befutok asszony-anyámért, t'om nem látott még pogány törököt! — kiált a tömeghez egy virgöncz gyerek.

Az idegen pedig ott állt köztük elmélázva, s ugy látszott, mintha szemében könnyek csillognának.

Én s az urambátyám kiléptünk a tornácra. A török felénk tartott; napsütötte arcának vonásai nem voltak kellemetlenek, noha hosszú szakálla rendetlenül lepte s nőtte be arcát s bizonyos visszatetszést szült. Mintegy 50 éves lehetett. Leoldta turbánját s vállára vetvén, felénk közeledett.

— Üdvözlöm önöket uraim! engedjék meg a fáradt vándornak néhány perczre igénybe venni a magyar vendégszeretetet.

— Jól hallok-e? — szoltam magamban — hisz e töröknél ősapám se beszélt jobban.

— Tes . . . Tessék besétálni! — szolt szinte hüledező uram-

bátyám. Majd eltakarodtok! — kiált a csoport gyermek felé vas-kos pipaszárát felemelve. Ez használt; nem sokára elkotródtak.

— Ön oly jól beszéli a magyar nyelvet! — szóltam én.

— Igen is uram! a nyanyelvem nem feledtem el! Én magyar menekült vagyok, nevem Hevessy Elek!

— Me . . . mene . . . menekült?! — kiáltá magán kívül urambátyám, s neki esett, ölelte, csókolta mint testvérjét, barátját . . . Óh hiszen talán ez ölelés az első hazafi ölelése, első ölelés, első testvéri csók a hosszú kinos 20 évi száműzetés után.

Azután kiszaladt a szobából.

— Anyjuk! Linka! Zsuzsika, jertek csak elő szaporán! Vendégünk van, nagyszerű vendégünk, egy magyar, a ki egész Törökországból jő . . . Örmester, őrnagy, kapitány, százados, ezredes, vagy nem tudom én mi . . . elég az hozzá, hogy emigráns, egy ember, a ki harczolt, szenvedett, száműzetett és most hazájába jött vissza legalább — meghalni.

— Szegény! . . . — sohajták a körülállók.

— No de már most szaporán, mert vendégünk éhes lehet ám! . . . anyjuk, annak a két ludnak tekertesd ki a nyakát . . . azt a vinyogó malaczt is le kell fülelni . . . tüstént, szaporán! . . .

— Te Józsika elfutsz a tiszteletes urért, . . . te Gyula a rektor urért, megmondván, hogy szívesen látom őket ma estére! — Egy, kettő! — Ezzel a két gyerek két különböző irányban futásnak eredt, hogy a parancsot végrehajtsák.

— Ah édes uram be jó, hogy az Isten hozzánk vezérelte . . . sok viszontagságon ment ugye keresztül? . . . Hát, hogyan az Isten szerelmeért, messze van az a Törökország . . . csoda, hogy győzte lábbal az utazást! . . . No csak ebből a „papramorgó“-ból, meg ebből a hideg sültből, a míg a vacsora elkészül! — unszoló a bő beszédű, de jó szivű házi nő.

Az ut csakugyan kimeríté erejét, tehát kissé ledőlt az oldal-szobában.

Ez alatt künn pár lud szenvedett martyromságot, s egy szőke. fürgé malacz mondott végbucsut a világnak.

Estefelé a meghívottak is megerkeztek s fesztelen vig kedélyhangulatban voltak mindnyájan. Azon kérésére urambátyámnak: beszélne el egyes epizódokat életéből: a legérdekfeszítőbb eseményeket sorolta el az emigrációból.

A szerencsétlen világosi catastroph után Hevessy Elek s testvére István tüzérek szintén a menekülőkhöz csatlakoztak, egy ideig egy gazdag töröknél éltek és laktak mint kertészek, de félvén attól, miszerint a török kormány kiadandja őket az osztrák kormánynak, jónak látták onnan is elbujdokolni. — Hosszas viszontagság után

Turkesztánba értek. A müzülmán nyelvet annyira elsajátították, különösen Elek, hogy bátran felölthették a zarándokoló dervis esuhát.

Egy-egy elmormogott mondat a koránból megadta nekik a tiszteletet s némi kis ajándékot. Turkesztánba érkezésükkor elváltak nagyon fáradva, s egy a legközelebbi házba tértek, s a szokásos üdvköszöntések végeztével szállást kértek. A dervis öltözék mint mindenütt, úgy itt is megtették a hasznos szolgálatot, s néhány piaszter nagyon nyájassá tette a házi gazdát. Mert tudnunk kell, hogy a müzülmán nem igen szeret vendégeket fogadni. Elég kényelmes mellékszobáját adta rendelkezésükre. E házi gazda a város kormányzójának volt udvari kertésze, tehát e lak sem volt messze annak palotájától. — István barátunk, mihelyt turbánját leoldá s kaftányát leveté, az oldalzsebében levő edénykéből néhány esöpp sziverősítőt vett magához; az ut kimeríté erejét, szüksége volt reá. A véletlenül bekukkanó müzülmán egész testében megrázkodott, mint egy jámbor igaz hívőhöz illik, mikor látta, hogy vendégei bort isznak, s gyanakodni kezdett s rájött, hogy ezek lehetnek bármi mások, csak müzülmánok nem.

Embereink nem tudtak mit tenni mint kérni, hogy fel ne fedezze senkinek kilétüket, megmondták, hogy ők menekültek, számüzöttek, kiknek nincs hazájuk. — Az emberséges müzülmán megsajnálta őket, sőt úgy nyilatkozott, hogy a Giaurok szintén törökök, csak hogy más nyelven beszélnek stb.

— Én megteendek ugyan mindent, hogy senki meg ne tudja tartózkodásukat, csak Alláh és a próféta védjen!

Menekülteink megköszönték a pártfogást, s ígérték, hogy a meddig nála lesznek, valamiben segíteni fogják.

— He giaurok, hát miben lehetnétek segítségemre? — kérdé, esibukjából erősen fujva a füstöt.

— Készítünk székeket, asztalokat, kereveteket, koporsókat!

— Koporsókat? . . . jól hallok-e? giaurok ti koporsókat is tudtok készíteni? — mond örömsugárzó arcczal esibukját a szegletbe dobva.

— Ugy van, kicsit, nagyot, . . . a mint jön! — Menekülteink mü-asztalosok voltak.

— Allah hordoz titeket tenyerin, ti boldogok lesztek; képzeljétek már magatokat előre is a 7-ik égbe!

Elek Istvánra nézett, csaknem kétségbeesett arcczal, mert tudták azt a népek történelméből, hogy a müzülmán a 7-ik ég alatt a menyországot érti, ezt pedig csak a halál után lehet meglátni. Nem kevéssé ütöztek tehát meg, midőn gazdájuk a 7-ik éggel biztatta.

— No Pista öcsém, itt akar el is bucsuzhatunk egymástól;

megköveznek, vagy legkegyelmesebben karóba huznak . . . Legalább ilyen formán lehet értelmezni a fönnebbi szavakat.

Az észrevette a zavarodást.

— Giaurok, nektek semmi bántódástok nem lesz, békében élhettek itt. A kormányzó nagybátyját most akarja meglepni nevénapján egy koporsóval; tüstént bejelentelek nála titeket; készítetek aztán olyat, melyet egész Turkesztán esodáljon!

Menekülteinkben meg volt ugyan az akarat, de a műszerek hiányzottak. Néhány gyaluvás s egy szögmérő volt minden készletök. A házi gazda is felajánlott egy tört karddarabot, s egy izmos fejszét.

— De vajjon ugy van-e a mint állítjátok, mert ha nem szólnak igazat ajkaitok, ugy a kormányzó elütteti fejeteket, s engem is elesap!

Erősítették, hogy egy szálíg igaz a mit állitanak, mind a mellett a főelüttetés kissé gondolkozóba ejtette őket.

Folyt a munka erősen, s nehezen, de még is egy hét mulva elkészült a diszes koporsó, melyet el is szállítottak a kormányzó nagy bátyja Akbál-da-Kürhöz, éjjel hálósobájába rejtette, nem szólván arról senkinek.

A nagybátya meg volt lepetve, midőn hálósobájában egy oly remek koporsót talált, minőt még sohasem látott. Belől gyapottal bélelt, bevonva zöld selyemmel. Drága dunna, ludpelyhével tömött fejr bársony vánkások, gyönyörű himzésekkel. Egy csibukdzsi (pipahordozó gyerek) europai tajtesibukkal ált a koporsónál, a csibuk szára s szópókája 300 piaszterbe került. E készlet s csibukdzsi szinte ajándék. A koporsó drága mahagóni fából volt készítve, lábai ébenfából, s ezek vékony arany lemezekkel voltak bevonva. Gyönyörű halvány pirosra volt fényezve, rajta ezüst művű holdak, csillagok, közepén egy borostyán koszoru — aranyból, melyben e szavak állottak; „Allah védjen s takarjon be védő szárnyaival!“ — A nagybátya sohasem látott még ily nagyszerűt, az örömtől alig tudott szóhoz jutni. A vendégek is el voltak ragadtatva, dicsérték a hálás rokont, de különösen a mű készítőjét. A gazdag fiak rohantak Gedzsihez, hogy fedezze fel nekik a koporsó készítőjét, mert ők is ilyennel akarák meglepni szüleiket.

Menekülteinket a kormányzó csakugyan kegyibe vette, s megajándékozta, de kiköté, hogy mint jó alattvalói, neki évenként 3 koporsót fognak tartozni készíteni — ajándéku, melyeket rokonainak adand.

Megjegyzendő, hogy az ily koporsók az illetőknek egyszersmind ágyul is szolgálnak, s kivált ünnepnapkor pazarul fel van diszítve; egy ily koporsó 5000 piaszterbe is belekerül. — A gyermekek anyjuk iránti tiszteletüket, hálájukat csak ugy nyilatkoztathatják ki kellően, ha ily koporsót még életökben készíttetnek nekik.

Menekülteink már annyira mennyire megszokták helyzetüket, mert hiszen ez másként már nem lehet. — Mint a kormányzó alattvalói s védenzei egy helyet kaptak, s jól roszul nem sokára egy európai modoru házikót tákoltak össze. Mig egyik a kis kertben kertészkedett vagy dolgozott, addig a másik a gyomorról gondoskodott . . . Sőt, — s ezt sugva mondjuk — a müzümán kertész leánya, egy csinos barna szépség, István urért titkon epedett is, melyről Elek, az öregebb házi ur sem sejtett semmit. Mig nem egy ügyesen készített otthonka s más egyéb apróság Elek urat gyanussá tette, s a fiatal István szelid vallatás alá kerülvén, törödelmesen bevallotta a különben nem oly nagy bünt.

Megjegyzendő itt, hogy a török köznép női, leányai ninesenek annyira elkülönítve a világtól, mint a főranguaké, kik palotákat építenek számukra, s ajtókra öröket állítanak; s a különben 18 éves Zambe kisasszony nem egyszer járta be födetlen arczczal István urék kertjét.

Menekülteink — kik különben kellő műveltséggel s képzettséggel bírtak — egyéb művészetben is gyakorolták; így István ur, ki meglehetősen festett, egy d. u. csaknem tele mázolta a szobafalát holmi alakokkal úgy, hogy a müzümánok credájára jártak. — Így éltek ők; műszereket készítettek önmaguk, s akar elláthatták volna Allah valamennyi müzümánját hajlékokkal. De egy esemény kihozta őket a rendes kerékvágásból.

Délután 2 óra lehetett; siestát tartottak egy — a föld alatti — szobában. Egyszer nagy zaj üti meg füleiket, a padláson mintha táltosok nyargalnának, zuhanást is hallottak, de nem tudták kitől eredhet, mig nem egy helyütt a pad letört s egy piros bugyogóju csausznak tetszett lepottyanni, minden handzsárostól, töröstől; a piros csalma (sipka) hamarabb leért az igaz, mint a tulajdonosa, ki nemes mérgében pirosabb lett piros sipkájánál, s az esés következtében annyira megijedt, hogy ő e tulajdonképpen Dzin-Káber Gedzsi főudvarmestere, vagy nem?! Menekülteink persze, hogy nem tudták minek köszönheték e váratlan szerencsét (?) a padlás deszkái közül. A famulus feltápázkodván, Eleknek egész orra alatt forgatta handzsárját, úgy, hogy az semmiképpen sem látszott biztosságban.

— No ez bizony elfogatás! — gondolá magában, a mint alkalma volt megpillantani a padhasadékon elő-elő tünedező piros sipkákat.

István ur hamar kitette magát az ajtón, s a másik benyíllót igyekezett eltorlaszolni, ily buzgóságban nem is jutott eszibe, hogy bátyjától a menekülést is elzárja.

Ez nyílt ellenszegülés a hatalmas seck „hopfmeistere“ ellen az igaz, de szükség törvényt ront.

Ez idő alatt a padláson levő müzümánok nagyot rikkantottak, jeléül annak, hogy valami rendkívüli történt, még pedig örvendétes; úgy is volt; a padon pár agyagedényben finom égetett bort találtak, ezt tehát elkonzfiskálták. Először összenéztek, hogy mit csináljanak vele? A csapat vezérének szemei ragyogtak a benső örömtől, majd határozott, s a határozat szerint a vakmerő, kísértő jószág eltéessék láb alól, s e határozat rögtön, a hely színén érvényre is emeltetett.

— Megállj te hitetlen — mond a hátráló Elekhez — mert ha 7 lelked volna is, handzsáromra tűzöm!

— No ez nem igen hizelgő biztatás! lássuk mi fog történni! gondolja — itt bizonyosan valami tévedés foroghat fönn, mert hisz a seik bennünket kegyel!

— A hatalmas seik; szoros felelősség terhe alatt meghagyta nekem, hogy hozzá vigyelek, s ha nem teszem, fejemet rácsra huzatja mint egy tököt, annak okáért viseld magadat jól, míg szépen vagy! — kiáltott az egészen elrekedt hofmester. S három fegyveres megragadván menekültünk kezét még mielőtt használhatta volna azt, hátraköték.

Hiába igyekezett velök megértetni, hogy ő hatalmas seiknek, — kinek hatalmát csodálja a hold és a csillagok, és bölcsességét hirdetik a barlangból kilépő oroszánok — örökös tisztelője stb. Nem használt semmit sem.

— Ha még tovább is nem szünsz meg beszélni, úgy az öklömmel kiütök 3 fogadat! — lőn a brutális felelet.

— No ha most megnem nyuznak ezek az átkozott pogányok, akkor én nem vagyok Hevessy Elek! — gondolá menekültünk.

Mikor István ur ezeket látta, maga is előjött rejtekéből, s önként adta magát a fegyveresek kezeibe.

Nem sokára egész bámész kíváncsi néptömeg kísérte őket utczáról utczára.

A seik lakát elérve, jelentést tettek.

Beállították mindkettőjüket a seikhez, ki egy félig sötét szobában törökös kényelemmel volt végig nyulva egy alacsony kereveten, s erősen dohányzott.

Menekülteink kezeik mellükön voltak keresztbe téve, illetőleg — kötve.

— Lépjetek elő no! . . . miért vagytok oly szomorúak . . . mi?

— Hatalmas seik, hogy ne volnánk szomorúak, midőn . . .

— Nos hát mi az ördög bujt belétek? lőn a legnagyobb

kérdés. (NB. A seik bizalmasabb embereit is szokta ily kifejezésekkel traktálni.)

— Hatalmas seik, én . . . mi . . .

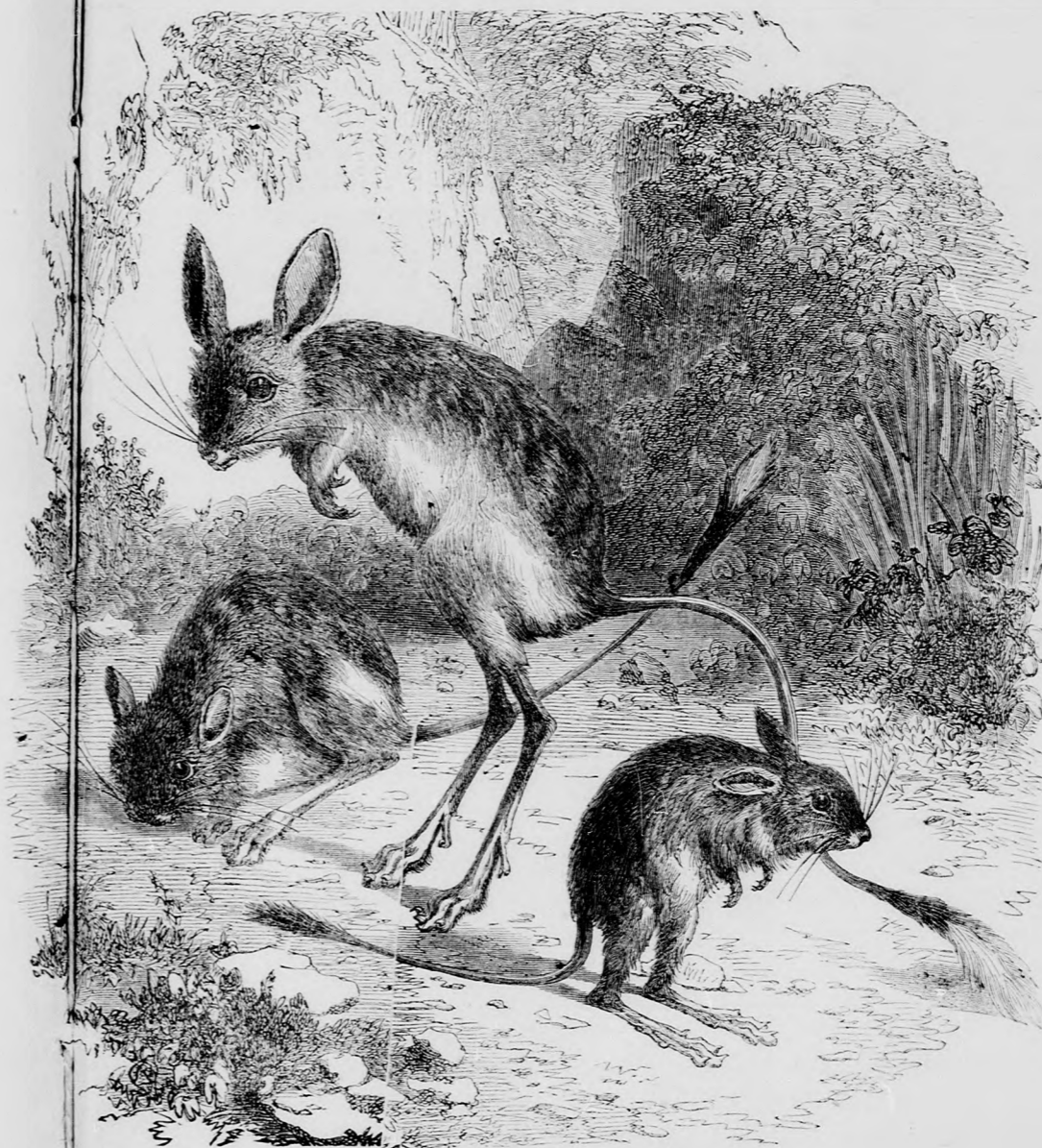

Ujseelandi főnök.

— No vedd el már a kezedet, olyan közel van a torkodhoz, hogy azt gondolom, megakarod magadat fojtani!

— Nem lehet seik! . . . mert . . .

— Nem lehet? . . . nekem mondd ezt, ki 12 ezer parasztnak hasíthatok a hátából szíjjat . . . Tüstént vedd el a kezéd . . . — De csak ekkor vette észre a seik, hogy az bizony össze van kötözve.

Szökdecselő egér.

— Hát mit tettetek ti isten nélküliek . . . hát ezt parancsoltam én? — ordított a vezetőre a hatalmas seik ur. kinek jogában állt 12 ezer paraszt hátából szíjjat hasítani . . .

— Halkan mondott szavait valami fontos állami megbízatásnak véltem seik, s azért történt hogy . . .

— Oldjátok fel ezeket az embereket! . . . szegények! . . .

A parancsot tett követte.

— Ennek pedig tulságos buzgólkodásáért verjete 6-ot a talpára! — A piros sipkás vitéz ur ez uttal hatalmas hangját hallatta, mert az utasítás szerint jártak el.

A seiknek valahogy értésére esett ama falfresco (?) s szerette volna, ha az ő falait szintén diszitendi ama remek mű. (?) — Hiába mentegették magokat, hogy ők nagyon hitvány mázolók; nem hitték; hozzáfogtak s mikor elkészült nem állhatták, hogy össze ne nevesenek. Hanem a seik ur nagyon szépnek találta, s kinevezte őket udvari festészekké, s kaptak egy kis patkó alakú holdat — aranyból. Elek ur mosolyogva mutatta nekünk a durva kis arany patkót.

„— — — 1869 aug. 28.“ Hevessy Elekkel összehozott a véletlen. Egy coupeban utaztunk, ő Pestre, én Eperjeskére, mellette ült egy 35—36 éves fiatal ember s egy gömbölyű arzu nő.

— Ez testvérem István ur! s emez nője! — mond a csinos hölgyre mutatva.

— Zambe kisasszony? — szólék nevetve.

— Az ám, — felel István ur — majd elmondom, miként lett enyém!

A hölgy mosolygott, s megezirógatta István urat. Mondhatom, István urnak igen jó izlése lehetett, mert a hölgy oly kedves kis piros szácskával s fekete szemekkel birt, minőt meg nem szeretni — lehetetlenség.

KISS ENDRE.

Balassa Imre.

— Történeti beszély —

SZALAY ZSIGMONDTÓL.

(Vége.)

III.

Ez volt tehát az ok, a mi miatt mi a Kolozsvárfelé vezető uton láttuk s utóbb Kolozsváron Kapi házánál Balassát öreg hü szolgáljával, de szerencsétlenül, mivel alig, hogy négyszemközt voltak Kapival, az avval a hirrel lepte meg, hogy szökése tudva van, s a fejedelem Telekynek tanácsára ki akarja adni őt a német császárnak Leopoldnak.

Leverő hir volt ez rá nézve s alig kipihenve magát, reggel szolgáljával, ismét megindult, hogy valahol menedéket találjon üldözői elől.

De nem nyugodt ezalatt Kapi György, tudta, hogy ha Balassa bejön Erdélybe, a jószágot kiveszi kezei alól s azért ármányhoz folyamodott s míg Balassával elhitette a fentebb mondottakat, addig a fejedelemnek feljelentette, hogy Balassa a német császár kémje; Apaffy Mihály kiküldött egy csapatot erre rögtön Balassa üldözésére.

Éppen egy szük völgyben halad Balassa elmélkedve Magyarhonban hagyott családjáról, a régi jó napokról, midőn háta mögött zavart láрма hallatszik, visszanéz lováról s látja, hogy szolgálja összekapott egy pár fejedelmi katonával, látta Balassa, hogy nincs más mód a menekülésre, mintha megadja magát, tehát megadta magát s ő visszavitetett oda a honnan rég kiindult, csak hogy most lánczra verve s a börtönbe, míg akkor a legszebb reményekkel kecsegtetve magát szabadon mint a sas s saját házában, mily különbség, csak az az egy reménye volt, hogy szolgálja szabadon bocsáttatott s ez hirül vihette családjának a történetket.

IV.

Kékkő vára körül ezalatt néma esend honolt, meglátszott, hogy hiányzik a lelke a várnak, az ur; a cselédek esendesen s csak suttogva jártak a nemrég történt esemény után t. i. Vessclényi katonái megjelentek ugyan, hanem Balassának hült hírét találták, s vezetőjük dulva haragjában fenyegetve távozott el, hat katonát hagyva a várban annak ellenőrzésére; Balassáné leányával mindig oltalomért esdet az ég urához, hogy férjét megóvja a veszélyek elől s minél hamarább visszahozza hozzájuk.

Igy volt egy este méla esendben Kékkő vára; a várurnó két gyermekével a nagy teremben maradt s beszélgettek, a hátramaradt katonák pedig egy szobában itták a háziurnak nagyon megszeretett borát, midőn egyszerre a toronyőr sipja hallatszik, jelentve, hogy valaki bejönni szeretne a várba; a dobogó leeresztett s azon ismerősünk, az öreg Gáspár jött be, porosan, elfáradva, eltikkasztva a hosszú uttól.

Félóra mulva a nagy teremben látjuk őt elbeszélve Balassa sorsát az őtet kérdezőt s megijedt nőnek s gyermekeinek.

Nagy volt az ijedés, Balassáné gyorsan pakoltatott össze egy pár hétre való szükséges ruhát, s másnap a várból egy utazó kocsi haladt ki, benne a sápadt várurnó és két gyermeke, ott hagyva a várat a gazdálkodó katonák kezeiben.

Pár hét mulva Kolozsváron a fejedelmi palota előtt egy koesi ált meg s abból egy nő szállt ki feketébe öltözve s egyenesen a kegyes fejedelemnőhöz, Bornemissza Annához vezettette magát, ki kegyesen fogadta s midőn újra eleresztette magától, megszorította kezeit s így szólt:

— Jól van Balassáné asszonyom, higgyen bennem, holnap férje szabad s az álnok Kapi az ő helyén a börtönben lesz, s önök visszatérhetnek ismét honukba.

Balassáné, mert hogy ő volt, ezen beszédből kivehetjük, most a fejedelemnőnek hálával esőkolta meg odanyujtott jobbját s újra távozott.

Másnap nagy vitaikozások voltak a fejedelmi teremben, az erdélyi tanácsházban; Balassa tárgya fölött s a Kapinak ítélendő Balassa-féle birtok felett, melyre ő kérvényt nyujtott be, s a tanácsurak nagy része pártját fogta, jó barátai lévén; s éppen a fejedelem megérkeztét várták, midőn a terem ajtaja megnyílt s azon a fejedelem neje kíséretében megjelen, s Bornemissza Anna parancsolólag int a jelen volt testőröknek, hogy Balassát vezessék be; megjelent Balassa, s ekkor a fejedelemnő egy iratot ad át egy közellévő tanács urnak, Naláczynak, felolvasás végett, a mely így hangzott:

*) Balassa Imre hívünknek az országbai bejövetelet megengedem s a vád alól felmentettnék nyilatkoztatom.

I. Leopold ausztr. császár, magyar király stb.

Balassa bámulva nézett a tanácsurakkal együtt a fejedelemnőre, míg a szinte jelenvolt Kapi György elsápadt s az ajtó felé sompolygott, de a fejedelemnő intésére visszatartóztatták, s most így kezdé:

— Ezen irat Balassát teljesen szabaddá s honábani visszamenetelére jogosítja fel, ebből kilátszik ártatlansága, s hogy nem vétkes kém, mint ezt Kapi uram állítá, a kit ezennel a fejedelem nevében ugyanazon lánczokra legyen verve, a melyben Balassa szenvedett, jószágai elkoboztassanak s az illető rész Balassának visszaadatik, vigyétek el innen testőrök! . . .

Mig az álnok Kapit kivitték a teremből, Balassa örömtől s hálával eltelve borult a fejedelemnő lábaihoz, ki most egy mellékajtot nyitott meg s azon Balassa neje s gyermekei jöttek be, férje s apjuk keblére, míg az elbámult tanácsurak, még a kemény kormányzó, Teleky is meghatva nézték e családias jelenetet.

V.

Kevés mondanivalónk van még; Kékkő vára ismét a mulatságok színhelye lön s minden évben megünnepelték azon napot, a

*) Cserey Mihály 65-ik lapon.

midőn Balassa megszabadult annak következtében, hogy neje először a császárhoz ment kegyelemért könyörögni s midőn azt megkapta Erdélybe, hol találkoztunk is vele, s a dolog kifejlését láttuk.

Ép egy napon családja körében ült a nagy teremben, midőn a toronyőr sipja ismét vendéget jelzett; Balassa kisietett megnézni, vajjon ki lehet, az udvaron egy poros s összetörődött alak borult lábaihoz, Kapi György volt ez, ki boesánatért könyörgött, Balassa bevezette őt családjához s teljes szivéből mégboesátott neki s ezen-tul ott maradt náluk, ott végezte be ármányos életét s látta felnőni az új nemzedéket.

Az új nemzedéket, t. i. Irén s Bálint gyermekeit, Irén egy gazdag nemeshez ment nőül s Bálint a haza egyik ismert hőségé fejlett ki, de szüleik iránti szereteteiket mindig megtartották s ez volt mintegy nemtője életüknek.

I. Napoleon uti könyvtára.

Nemesak nagy hadférfiu volt I. Napoleon, hanem tudományos egyén is, és hadjáratai alatt egész könyvtárt, nagyobb részt tudományos könyvekből állót — vitt magával. Könyvtárnoka Barbier ur vala, s ennek felügyeletére volt bizva az uti könyvtár.

A könyvek kis alakban, apró nyomással, és a lehetőleg vékonyan kötve valának, és ezer kötetre mentek. Volt ezek közt 40 kötet vallási irat, 40 szinmű, 60 költői mű, 100 regény, 60 történeti mű, a többi a tudomány minden ágát képviselte. A vallási iratok között volt az ó és új testamentom, a korán, és minden keresztény vallásfelekezetek iratai, melyek a történelemre befolyással voltak. A költői művek között voltak Hamer, Lucan, Passo, Fenelon Pelemachja, Voltaire Henriadeja. A szinművek közt Corneille, Racine és Crebillon, továbbá Voltairtól Zaire és Mahomed. A regények közül nem hiányoztak Rousseau „új Heloise“ja, és „Vallo-másai“, Fielding és Voltaire elbeszélései. A történeti művek nagyobb részt régi íróktól, és Montesquieutól valának; leginkább Frankhon történetét tartalmazzák.

1769-ben megbizta a császár Barbier urat, hogy uti könyvtárát 3000 darabra szaporítsa. Ebből látszik, hogy e nagy férfiu nem csak hadakozni, vért ontani tudott, hanem gondolkozni is, és nagygyá is azért lett: mert tanult.

Visszapillantások a multba.

1648. okt. 25-én kötött Osnabrück és Münsterben a westphali béke, mely a harmincz éves háborúnak véget vetett.

1439-ben okt. 27-én halt meg Albert magyar király Nesz-

mélyben. Bár csak két évig uralkodott, még is több ezélszerű törvény lett uralkodása alatt megalkotva, és a nemzet méltán siratta halálát. Fia V. László, halála után négy hóval született.

1762-ben okt. 29-én volt a hét éves háboru utolsó csatározása Freiberg mellett, a midőn a porosz maradt győztes az osztrák felett.

1632-ben okt. 30-án Henrik, montmorenci herezeget végezték Ponlouseban a városházán. Castel-nendarynél mind lázadó elfogatott, és halálra ítéltetett. Ez ítéletet a király ugy módosítá, hogy ne nyilvánosan, hanem esendben, a városházán végeztessék ki.

1697-ben okt. 31-én Ryswickben békét kötött ausztria Frankhonnal, átengedve utóbbinak az Elzászt, és Strassburgot. A béke azonban csak néhány évig tartott.

1802-ben nov. 1-sején született Norvichben egy jeles írónő, Martinean Henriette. Első művét ifjusági elbeszélések képezék; később a nép részére irt elbeszéléseket, mulattatva, oktattva azt. E nő oly tudományos volt, hogy a társadalmi élet hibái és hiányairól, nemzetgazdaszat és minden a közjóra vonatkozó tárgyakról irt fontos és helyes értekezleteket, és ez által sok jónak előmozdítójává lett.

Ujseelandi főnök.

— Képpel. —

Uj-Seeland az ötödik világrészhez, Austráliához tartozik. E világrész az, mely legujabban fedeztetett fel s ezért legismeretlenebb. Ismeretlenségének nagy részt az az oka, hogy némely felfedezésre kiindult hajóit, ha véletlenül egy kis szigetre vetődött, bizony meg is ették a lakosok. A szárazföldnek nevezhető legnagyobb sziget szélén vannak angol telepítvények, közepe felé azonban ismeretlen.

Uj-Seelandot egészen vad nép lakja, kivéve a városokat, hova európaiak települtek. A föld nagyobb része azonban egyes bennszülötteké, azaz főnököké, kik többi embertársukat rabszolgaként tartják, ezek fölött azonban nem uralkodnak korlátlanul, mert mig egyrészt életüktől is megfoszthatják oly esetekben, ha a főnök családjának egy tagja meghal, vallása ugy követeli, hogy egy rabszolgát áldozatul hozzon; — addig igazság szeretetük a közös felállított törvények ellen nem engedné őket véteni. Szigorubban ragaszkodnak ők a méltányosság eme törvényeihez, mintha az írásban lenne s feljebbvalók által óvatnék.

A házaknál tartott rabszolgákon kívül a nép olyan, mint a jobbágy, köteles főnökét harezban követni s neki engedelmeskedni. Képünk egy Anckland környékén uralkodó főnököt ábrázol, harezra készülten. Vadságát eléggé jellemzi a tátovirozott arcz és öltözete. Ők ugyanis igen szépnek tartják ha arczuk s tagjaik tele van

mindenféle czifrázattal, melyek többnyire forradások, miután bőrüket felvagdossák czifrára és színes festéket kennek rá.

Legfőbb fegyverük egy bunkós végű bot, melyet mindenki mindenkor magánál hord. Egy ütés e kőből vagy csontból készült fegyverrel elég, hogy valakit leterítsen.

Műveltségnek nyoma sem fedezhető fel náluk, ugy élnek, mint éltek évszázadok előtt harez és háboruban egymás közt.

Szökdécselő egér.

— Képpel. —

A szökdécselő egér szép kis állat, alakja valamivel nagyobb a háziegérnél, szőre szürke, hátsó lábai jóval hosszabbak mint az elsők s olyanokat ugrik, hogy a macska sem érheti utol; farka bojtosan végződik s ugrás közben nagy port esap vele, sőt üldözőjének feje is megérzi, ha az hozzá hasonló kis állat. A szökdécselő egér erdőkben él csoportosan s tápláléka makk. Mászni fára igen jól tud. Különben hazája Dél-Amerika.

Ilonka szünórái.

Hideg van; a fák elhullatják leveleiket, a virágoknak híre sincs többé, elfagytak mind . . .

A méhek is, a virágokból mézet gyűjtő méhek is mind elbujtak; téli szállást adtak nekik gyöngéd gondoskodó kezek, csak egy néhány maradt kint, ezek, bár mennyire iparkodtak is, nem tudtak maguknak enyhelyet találni, sem gyöngéd kezeket, melyek nekik élelemről és meleg szállásról gondoskodtak volna; az emberek hidegen, részvétlenül nézték kinos röpkedéseiket, nem szánták meg, nem vették pártfogásukba, és a kis méhek — kik pedig még annyi hasznos és édes mézet gyűjthettek volna — lassankint elhulltak, meghaltak . . . Ezek között van fájdalom a mi kis „Méhecskénk“ is.

Hát Ilonka, a ki az ő olvasóinak hűségesen elesevegte mindig a mit látott és tapasztalt, elmondta nekik apró botlásait, hogy azokon okuljanak, pirulva vallotta be hibáit és azokért bűnhődését, hogy olvasóit figyelmeztetve az ilyenektől megkímélje; megosztotta apró örömeit, játékait velök, és most ő neki is meg kell szünni, mert a Méhecske élete volt az ő élete is. A szerkesztőnőt felszóllították, hogy dolgozzék majd az új lap számára is, de „Ilonká“-ra nem gondolt senki, őt elfeledték, elhagyták, ő is ugy semmivé lesz, mint a hidegben kintfelelt kicsi méhek.

Tehát most végbucsut int kis olvasóinak, áldást kíván azokra, kik őt szerették és pártolták . . .

Különfélék.

* Őfelsége e hó 27-én érkezett Rustscukba; a román határon és Giurgevoban nagy ünnepélyességgel fogadtatott. — Itt fogadta ő felsége a török és román küldöttséget. — Innen Várna felé folytatta útját.

* Egy római távsürgöny szerint: Garibaldi elhagyta Caprera szigetét és pedig „ismeretlen irányban.“ — Valószínűleg Dalmátiába ment, hol még folyton tart a lázadás.

* Az alapnevelők országos egylete 1870. évi január 1-jén egy: „Alapnevelők és szülők lapja“ című szakközlönyt indit meg.

* Petőfi emléksobrára a jászkun kerületekben gyűjtést rendeztek, mely eredménye 282 forint lett.

* A sziklákat tördelő vasuti munkások B.-Hunyad mellett megkövült emberi csontokra találtak. Az egyik mielőtt észre vették volna a munkások, a csákányütések alatt darabokra tört, egyes azonban teljes épségben látható. Egy másik a bevágás oldalában köréteggel van összeforrvva, ennek lábfejeit is letörték a munkások csákányai. — A hatóság e ponton megszüntette a munkálatokat, hogy a szaktérfiak buvárlatokat tehessenek és megítéljék a csontvázak korát.

* Az állatkert igazgatójává Hegyessy Kálmán választatott.

no-	dels-	bert	sard	ti-	bor-	si-	Schu-	sohn
Ros-	Os-	oz	la-	li-	zart	Ber-		
	lo	ni	ni	ne	Spon-			
		Mo-	Mu-	Men-				
			Mi-					

A rejtvény kilenez zeneköltő nevéből áll. A végbetűkből egy igen kedvelt olasz opera-író neve fejlik ki.

A 39. számban közlött sakktalány megfejtése:

A bus temetőben	Minden sir felett áll
Egy kis kert virul,	Egy márvány kereszt,
Benne egymás mellett	Rájuk művész vésett
Sok hant domborul.	Egy család-nevet. stb.

A képtalány megfejtése:

„Vékony deszka kerítés.“

Megfejtették: Ferenczy Luiza, Földvály Erzsike, Brüll Eszter, Brüll Irma, Reich Albert, Fleischer Ignác, Nagy Armin, Brüll Móríc, Izidor, Brück Száli, Prónay Jani, Hagara Mariska.